

Forflag til nye Love for det kgl. danske Landhusholdningselskab.

Ved Selskabets Halvaarsmøde d. 14de Juni 1871 foreslog Kammerraad Andersen at forandre Virksomheden af de 12 nuværende Kommissionsmedlemmer derhen, at de, foruden som hidtil at afgive Betænkning over de fra Præsidiets tilsendte Sager, tillige skulde samles med de 3 Præsidenter til fælles Bestyrelsesmøder saa ofte det maatte anses fornødent, men mindst 2 Gange aarlig, og tillige foreslog han at nedsætte et Udvalg for at omarbejde Selskabets Love i denne Retning ligesom ogsaa i et Par mindre væsentlige Punkter. Generalforsamlingen samstemmede heri, og et Udvalg nedsattes bestaaende af Prof. Sjørgensen, Forpagter Heide, Rmr. Andersen, Rmr. Wichfeld, Rmr. Skeel, Godsejer Valentiner og Kand. Segelcke. (Se Side 402.)

Dette Udvalg har i den siden forløbne Tid haft flere Møder, og dets Udkast til de nye Love blev i Slutningen af November omsendt til alle Selskabets Medlemmer, for at man kunde gjøre sig kjendt med dette Lovforslag inden Generalforsamlingen i December, paa hvilken det i Henhold til de bestaaende Love skulde drøftes og vedtages. Efterat det kommende Finantsaars Budget var behandlet og vedtaget paa Generalforsamlingen d. 13de Decbr., sattes Udvalgets Forflag under Forhandling tilligemed nogle Ændringsforslag, som selve Udvalget umiddelbart inden Mødet havde stillet. Vi skulle nedenfor punktvis meddele

de enkelte Paragrafer i dette Lodudkast tilligemed den dertil knyttede Diskussion. Men inden man begyndte Forhandlingen, meddelte den styrende Præsident, Konseilspræsident, Lehnsgreve Holstein-Holsteinborg, at Præsidiets havde modtaget et Forslag fra et fraværende Medlem, Kapt. Bluhme til Nør-lund, som Præsidiets mente først at maatte gjøre Generalforsamlingen bekendt med. Hovedmomenterne i dette Forslag vare følgende:

„I Betragtning af, at mange af Selskabets Medlemmer ere forhindrede i at give Møde*), og i Betragtning af, at et for Selskabets Væren saa vigtigt Forslag som „Forslag til Forandring i dets Love“ umuligt kan gives en udtømmende Drøftelse paa et enkelt Halvaarsmøde, beslutter Forsamlingen:

1. Efter at Forslaget i dette Møde er drøftet, offentliggøres Forhandlingerne i „Tidskrift for Landøkonomi“ og Uendingsforslag indkalbes.

2. Uendingsforslagene skulle indkalbes skriftlig til Præsidiets og saa betids, efter nærmere Bestemmelse, at alle indkomne Uendingsforslag kunne blive offentliggjorte i Tidskriftet forinden Juni Maaned.

3. Paa næste Halvaarsmøde, der efter Præsidiets nærmere Bestemmelse afholdes i Kjøbenhavn i Juni Maaned eller i Nykjøbing samtidig med den 12te danske Landmandsforsamling, forelægger Præsidiets til Diskussion alle indkomne Forslag.

4. Paa det nævnte Halvaarsmøde skal da, efter endt Diskussion, vælges et Udvalg med Fuldmagt til paa Basis af indkomne Forslag og saadane Udtalelser at udarbejde Love for Selskabet.

5. De Love, som dette Udvalg maatte vedtage, offentliggøres itide i Tidskriftet og forelægges paa næste December Halvaarsmøde, for der for Formens Skyld at modtage Selskabets Sanction, — eller

Udvalget gives ikke Fuldmagt, men fremkommer paa næste Decemberrmøde efter forudgaaet betimelig Offentliggjørelse med Forslag til Drøftelse og endelig Vedtagelse.“

Der udspandt sig herom en indledende Diskussion, men da Tiden, paa Grund af den forudgaaende Budgetforhandling,

*) Dels paa Grund af Terminforretninger i Hjemmet, dels paa Grund af at den indtraadte strænge Vinter stillede de jydste Medlemmer i Udfigt at fryse inde paa Sjælland.

var stærkt fremrykket, og det i hvert Fald maatte anses for heldigt, at det forelagte Lovudkast blev underkastet en Drøftelse, besluttede man at fortsætte Generalforsamlingen den følgende Aften, Torsdagen d. 14. Decbr., og her vedtog man da at drøfte og stemme over de enkelte Lovparagrafer og først derefter at tage Beslutning om, hvorvidt man vilde udsætte den endelige Vedtagelse til en paafølgende Halvaars-Generalforsamling eller strax vedtage Lovene i deres Helhed og dermed give dem fuldgyldig Lovkraft, hvad man i Henhold til de gamle Loves § 8 maatte være fuldt berettiget til. Præsidenten forelagde dernæst de enkelte Paragrafer, der paa Udvalgets Begne motiveredes af Forpagter Heide, efter at Udvalgsmedlemmet Kmbr. Skeel havde meddelt, at han paa Grund af Sngdom havde været forhindret i at deltage i Udarbejdelsen af Lovudkastet.

§ 1. „Selskabets Formaal er at fremme Landbruget og dermed i Forbindelse staaende Erhvervsgræne“. — Vedtages enstemmig.

§ 2. „Som Medlem af Selskabet kan optages Enhver, der interesserer sig for dets Formaal, ligesom ogsaa enhver Forening eller Institution med samme eller beslægtet Djemed. De, som ønske at optages, maa enten bringes i Forslag af et Medlem eller henvende sig til Bestyrelsen.

Optagelse af Medlemmer finder Sted to Gange aarlig, i Juni og December. De, som optages i Juni, regnes for Medlemmer fra forudgaaende Nytaar; de, som optages i December, regnes for Medlemmer fra efterfølgende Nytaar. Bestyrelsen tager ved Stemmeslørhed Beslutning om Medlemmers Optagelse.

Det aarlige Medlemsbidrag er 10 Rigsdaler.

Enhvert Medlem modtager et Exemplar af de Skrifter, som Selskabet udgiver, saavel som en aarlig Beretning om Selskabets Virksomhed. Enhvert Medlem er berettiget til at indgive Forslag angaaende Selskabets Anliggender til Forhandling paa Generalforsamlingen. Foreninger eller Institutioner repræsenteres overfor Selskabet ved deres Formænd“.

Forp. Heide. Denne Paragraf svarer til de ældre Loves § 8 og 9: Bestemmelsen om at Foreninger repræsenteres af deres Formand er nødvendig, for at Selskabet kan vide, hvem der i paakommende Tilfælde, f. Ex. ved Møderne, kunne optræde paa Foreningens Vegne.

Konferentsraad Drewsen. Det er ikke heldigt i Lovene at sætte en saadan Bestemmelse som den, at „man skal interessere sig for Selskabets Formaal“; thi man kan jo ikke kontrollere den.

Landsthingsmand Varsen. Kontrollen haves ved at Vedkommende betaler 10 Rdl. aarlig i Medlemsbidrag.

Ambr. Rosen, Hendriksholm. Formændene for Landbosforeningerne burde personlig indmelde sig i Selskabet; ved at de kunne møde paa Foreningernes Vegne, gjør man dette unødvendigt for dem, og formindsker derved Medlemstallet.

Prof. Jørgensen. Dette vil tildels jævne sig af sig selv; Erfaringen viser, at Den, der det ene Aar møder som Repræsentant for en Forening, det næste Aar i Reglen møder som personligt Medlem af Selskabet.

Statsr. Tesdorpf. Af Landets 62 Landbosforeninger ere kun 10—12 Medlemmer af Selskabet, og dette synes at vise, at de ikke hidtil have følt sig stærkt opfordrede til at indtræde. Det naturlige Spørgsmaal, som jævnlig høres, hvor der er Tale om at en Forening skal indtræde i Selskabet, er: hvorfor skal den indtræde, en Del af os ere jo dog allerede forud Medlemmer af Selskabet. De nye Love tilsiige dem imidlertid nu Del i Bestyrelsen, og det vil vist være en virksom Grund til at mange flere af dem for Fremtiden indtræde i Selskabet.

Bureauchef Desjan. Der var paa en Generalforsamling for et Par Aar siden Tvivl om en Landboskole ifølge de gamle Love kunde optages som Medlem. Bør ikke denne Tvivl bestemtere søges fjernet i disse nye Love end skeet er ved Udtrykket „Foreninger eller Institutioner“.

Forp. Heide. Lovforslaget vilde blive altfor vidtloftigt, der-

som slikt skulde præciseres i det. Der kan næppe være Tvivl om, at Vandbøskoler indbefattes under det her brugte Begreb af „Institutioner“.

Konfr. Drewsen. Begyndelsen af Paragrafen er uheldig. De gamle Loves § 9 udtrykker Tanken heldigere. Han foreslæer at affatte den saaledes: § 2. De, som ønske at optages som Medlemmer af Selskabet, maa bringes i Forslag af et Medlem eller henvende sig til Bestyrelsen. Foreninger eller Institutioner med samme eller beslægtet Djemed som Selskabets, kunne optages som Medlemmer og repræsenteres da overfor dette ved deres Formænd. Dette Endringsforslag og den saaledes ændrede § 2 vedtages dernæst enstemmig med 21 Stemmer.

§ 3. „Mænd, som særlig have virket for Selskabets Formaal, kunne paa Forslag af Bestyrelsen optages paa Generalforsamlingen som bestandige Medlemmer af Selskabet, hvormed er forbundet fulde Medlemsrettigheder uden Erlæggelse af Medlemsbidrag“.

Konfr. Drewsen foreslæer, at Paragrafen bør begynde med „De“ istedetfor med „Mænd“, da den Tid godt kunde komme, da en Kvinde havde gjort sig saa fortjent af Landbruget og hvad dermed staaer i Forbindelse, at Selskabet kunde ønske at optage hende som bestandigt Medlem.

Prof. Jørgensen. At begynde med „De“ vil lyde mat; at skrive „Mænd og Kvinder“ synes næppe heller rigtigt; selv om „Mænd“ bliver staaende, vil det sikkert ikke forhindre at en Kvinde optages som bestandigt Medlem, hvis man finder, at hun fortjener det; det vil ikke være i Modstrid med den Betydning af Ordet „Mænd“, som paa dette Sted er lagt ind i det.

Konf. Drewsen. Man vil kunne gjøre det, men det kan i saa Fald ikke være ifølge men trods Lovene. Det er ganske vist kun en ringe Ting, men smaa Ting kunne blive store.

Prof. Jørgensen. Hvad der egentlig er tænkt paa ved at

foreflaa Optagelse af bestandige Medlemmer, vil bedst fremgaa ved at se hen til hvem Selskabet i de sidste Aar har optaget som overordentlige Medlemmer; nemlig afd. Konfr. Forchhammer, der gjennem sine Foredrag og paa andre Maader havde ydet Selskabet meget store Tjenester, Docent Fjord og Professor Thomsen, der ofre af deres værdifulde Tid og Kræfter som Medlemmer i den meteorologiske Komite, og forhenværende Bestandsfører Thomsen, der i en Række af Aar med stor Redebonhed har været Selskabet behjælpelig ved Anbringelse af Børlinger i Skotland. Der er tidligere blevet optaget korresponderende Medlemmer, men det er en svævende Stilling de indtage i Selskabet, idet de faa Bøger og Skrifter, men ikke have Stemmeret, og der er ingen Grund til at optage flere som saadanne. Hvis det ganske usædvanlige Tilfælde skulde indtræffe, at Noget burde optages som Væresmedlem, burde det ogsaa ske paa en extraordinær Maade ved en Generalforsamlings Beslutning, og hvad der saa exceptionelt vil ske bør næppe omtales i Lovene.

Derpaa vedtages § 3.

§ 4. „Til Ledelse af Selskabets Virksomhed og til Betsførelse af dets Forretninger vælges blandt Medlemmerne en Bestyrelse, bestaaende af 3 Præsidenter og et Bestyrelsesraad af indtil 36 Medlemmer, samt en Sekretær og en Kassjerer“.

Forpagter Heide. Denne Paragraf svarer til §§ 3 og 7 i de gamle Love med Undtagelse af Bestyrelsesraadet, men Døftelsen herom vil det være bedst at henlægge til § 6. — I det man samstemmer heri vedtages § 4.

§ 5. „Præsidenterne vælges ved almindelig Afstemning af Selskabets Medlemmer ordentligvis for 3 Aar. Den ældste af dem afgaaer ved hvert Aars Generalforsamling, og hvis han gjen vælges, ansees han som den yngste. Afgaaer en Præsident inden Udløbet af sin Funktionstid, vælges en anden til i hans Sted at indtræde fra næste ordentlige Generalforsamling. Afgaa to eller alle tre Præsidenter inden Udløbet af deres Funk-

tionstid, saa foretages snarest muligt extraordinært Præsidentvalg for Resten af Funktionstiden ved almindelig Stemmegivning af Selskabets Medlemmer i Forbindelse med et Bestyrelsesmøde til Stemmernes Optælling".

Forp. Heide. Paragrafen svarer til § 4 i de gamle Love.

Landsthingsmand Larsen. Ordet Afstemning gjælder et Aa eller et Aej; den Betydning, nemlig et Valg, der er lagt ind i Ordet i første Linie i Paragrafen finder rettere sit Udtryk ved Ordet: Stemmegivning. Han foreslaaer derfor saavel i denne som i de følgende §§ at sætte „Stemmegivning“ istedetfor „Afstemning“ eller endnu hellere blot at sige „vælges“, som er tilstrækkelig betegnende.

Dette Endringsforslag og hele Paragrafen vedtages enstemmig.

§ 6. „Medlemmerne af Bestyrelsesraadet vælges ordentligvis for 3 Aar. De 18 af dem vælges frit ved almindelig Stemmegivning af Selskabets Medlemmer, og desuden vælges et Bestyrelsesraadsmedlem for hvert Amt, med Bopæl i dette, af de af Amtets Landbosforeninger, hvis Formaal er at virke til Landbrugets Fremme ved Afholdelse af Dyrstuer og deslige, og som tillige, naar Valgene foregaa, ere Medlemmer af Selskabet. Ved hvert Aars ordentlige Generalforsamling afgaaer en Del af Bestyrelsesraadet efter Omgang, hvis Regel fastsættes af Bestyrelsen. Afgaaer et Medlem af Bestyrelsesraadet inden Udløbet af sin Funktionstid, saa vælges et andet til i hans Sted at indtræde fra næste ordentlige Generalforsamling“.

Forp. Heide. Dette er Hovedforandringen i det nye Lovudkast. Istedetfor at vi hidtil have haft en Kommission, som hverken samledes med Præsidiumet eller som saadan mødte paa Generalforsamlingen, er der nu foreslaaet et Bestyrelsesraad, med hvilket dette vil blive Tilfældet. Det maa være baade heldigt og behageligt for Præsidiumet et Par Gange aarlig at samles med et saadant Bestyrelsesraad istedetfor som hidtil skriftlig at forhandle med enkelte Kommissionsmedlemmer, og der er ligeledes noget betryggende

i Forretningernes Gang ligeoverfor Generalforsamlingerne, hvor der ofte kun møde yderst faa, undertiden kun 7—8, og hvor Sagerne derfor altfor let kunne priegives Tilfældighederne, naar de ikke, saaledes som de nye Love nu ville medføre, støttes ved at fremkomme som en fælles Beslutning taget af Præsidiat og Bestyrelsesraadet i Forening. Dernæst knytttes Bestyrelsesraadets Medlemmer anderledes til Præsidiat og Selskabets Anliggender end Tilfældet nu er med Kommissionsmedlemmer, og naar hine derfor modtage Valget ville de ogsaa samtidig paa en Maade modtage Forpligtelsen til at virke ude i Kredse for Selskabets Anliggender, medens man nu ofte nøjes med at betale sit Kontingent; da Medlemmerne tildels skulle vælges for alle Landets Egne, sættes disse i mere direkte Forbindelse med Selskabet. Det er nok muligt, at dette Bestyrelsesraad seer noget tungt ud at arbejde med, men det er kun tilfældende; Erfaringen fra Delegeretmoderne maa bestyrke Hensigtsmæssigheden af Forslaget, som iøvrigt ikke skyldes selve Udvalget, men hvortil Præsidiat selv har taget Initiativet, som Udvalget da med Glæde har taget imod og sagt at forme paa bedste Maade. Medlemstallet er foreslaaet at skulle være indtil 36, fordi vi have 18 Amter, og det synes rigtigt, at Selskabet, selv i Tilfælde af at Foreninger fra alle 18 Amter træde ind i Selskabet og derved faa Valgret, dog ikke behøver at frygte for at blive overslojet, naar det selv umiddelbart vælger 18 Medlemmer. — Angaaende Valgmaaden er man først efter længere Tids Drøftelse kommet til det nuværende Forslag som det rigtigste, nemlig at indrømme alle de Landboforeninger, der indtræde i Selskabet, Ret til amtsvis at vælge et Medlem. Kender man Landboforeningerne, da vil man føle sig forvisset om, at de Valg, som ville fremgaa af disse, ville være fuldkommen betryggende. Hver Forening indberetter til den i § 11 omtalte Tid hvem den for sit Bedkommende ønsker til Medlem af Bestyrelsesraadet og tillige hvor

mange Medlemmer Foreningen i det forløbne Aar har talt. Selvfølgelig kunne Landboforeningerne amtsvis enes om Valget, og de ere da sikre paa deres Kandidat; er der derimod flere Foreninger i et Amt, vælge disse indbyrdes efter deres Medlemstal. Det har været nødvendigt at præcisere hvad man forstaaer ved Begrebet Landboforening, og man har da ment, at det skete ved dertil at henregne enhver Forening, hvis Formaal er at virke til Landbrugets Fremme ved Afholdelse af Tyrskuer og deslige.

Prof. Sjørgensen. Den foreslaaede Forandring er ikke saa stor, som den seer ud til, da man hidtil ved Valget af Kommissionsmedlemmer har søgt at faa alle Egne repræsenterede. Dette vil nu ske ved Landboforeningernes Valg, og Medlemmerne ville paa Generalforsamlingen kunne have større Frihed ved Valget af de 18 umiddelbart valgte Medlemmer. Han nærer ingen Frygt for, at det store Tal skal blive nogen Ulempe; det vilde være en meget større Ulempe for Præsidiumet at komme til at forhandle med meget faa. Desuden vil derved Flere faa Lejlighed til at lære Selskabet nøjere at kjende, og dette er et stort Fortrin. At der fra Bestyrelsesraadet's Side vil blive Tale om nogen Tvingen eller Væggen Banfeligheder i Vejen for Præsidiumet, nærer han ingen Frygt for; men derimod haaber han, at der vil fremkomme mange gode Ideer til det Heles Vel.

Godsejer Ingerslev. Forandringen vil sikkert i det Hele taget vise sig heldig, men det forekommer ham lidt ejendommeligt ubetinget at lægge en saa stor Magt i Landboforeningernes Haand; naar disse faa Indstillingsret, men Selskabet selv kommer til at afgjøre det endelige Valg, synes Foreningerne allerede at have faaet en betydelig Indflydelse. Desuden synes heller ikke selve Valgmaaden ham heldig. Naar hver Forening i et Amt indstiller sin Kandidat, vil den største jo altid gaa af med Sejren, da han i saa Fald skal betragtes som valgt; derved vil der komme en Kamp, som de mindre Foreninger snart ville

blive kjede af; hvis Foreningerne derimod kun faa Forslagsret, men Selskabet bestemmer hvem af de Indstillede, der skal betragtes som valgt, ville ogsaa de mindre Foreninger have Haab om af og til at se deres Kandidater valgte, og Interessen for Valgene vil da fra deres Side derved holdes vedlige.

Vandsth. Larsen kan tildeels slutte sig til Ingerslev; hvis der ikke vedtages en Endring i denne Retning, troer han ikke, at de smaa Foreninger ville være Medlemmer. Dog bør de have noget mere end Indstillingsret; ere de nemlig alle enige om Valget af en bestemt Mand, da bør han betragtes som valgt, uden at det behøves at godkjendes eller stadfæstes af Generalforsamlingen.

Forp. Heide. I Udvalget har der ogsaa været Tale om kun at give Foreningerne Indstillingsret, men naar der f. Ex. er 8 Foreninger i et Amt, og disse hver indstille sin Kandidat, medens der kun kan vælges 1, saa ville de andre Foreninger let blive kjede deraf; giver man dem derimod en Indstillingsret, der tillige er Valgret, saafremt deres Kandidat repræsenterer det største Antal Foreningsmedlemmer i vedkommende Amt, saa vil dette opfordre dem til at arbejde og slutte sig sammen for derved at sætte deres Kandidat igjennem. Og det, at saaledes flere Foreninger naturlig slutte sig sammen om at vælge en bestemt Mand, giver større Betryggelse for den Valgtes Kvalifikationer.

Godsejer Ingerslev tager sit Forslag tilbage.

Skoleforstander la Cour spørger, om der ikke med Ordene „Dyrstuer og deslige“ er ment „Dyrstuer eller deslige“, da der godt kan være Foreninger, der arbejde meget og heldigt for Agerbrugets Fremme ved andre Midler end netop ved Dyrstuer, saaledes som f. Ex. her i Kjøbenhavns Nærhed, hvor der intet Opdræt finder Sted og paa Grund af Besætningernes stadige Omsætning vel heller ikke bør finde Sted.

Forp. Heide. Man har netop udtrykkelig ment at maatte

kræve Dyrftuers Afholdelse som Betingelse for at Landboforeningerne kunne faa den dem her tiltænkte Ret, idet man har anseet det nødvendigt at knytte noget bestemt til Begrebet: Landboforening; og der kan derfor ikke tages Hensyn til saa exceptionelle Forhold som dem her i Omegnen af Kjøbenhavn. Bureauchef Dessau foreslaaer, at Ordene „efter Omgang“ ombryttes med „skiftevis“ eller saaledes: „efter Regler, som fastsættes“ o. s. v.

Denne sidste Form vedtages med 18 Stemmer og hele Paragrafen dernæst enstemmig med 25 St.

§ 7. „Præsidiat har Ledelsen af Selskabets Anliggender overensstemmende med dets Love og med den af Generalforsamlingen vedtagne Virksomhedsplan.

Præsidiat sammenkalder Medlemmerne af Bestyrelsesraadet i Aarets sidste Halvdel til et Bestyrelsesmøde for at vedtage det Forslag til Selskabets Virksomhed og Aarsudgifter, som skal forelægges Generalforsamlingen. Hvert Bestyrelsesmøde ledes af en af Præsidenterne. Bestyrelsen vælger af sin Midte Udvalg til Drøftelse af de Klasser af Sager, om hvilke Præsidiat ønsker at erholde Betænkning.

Endvidere afholdes et Bestyrelsesmøde Dagen for den ordentlige Generalforsamling. Andre Bestyrelsesmøder kunne sammenkaldes af Præsidiat, naar dette finder Anledning dertil, eller naar mindst en Fjerdedel af Bestyrelsesraadets Medlemmer skriftlig fo- langer det. Hvis intet Bestyrelsesmøde afholdes paa de Tider, da Medlemmers Optagelse skal finde Sted, skeer Optagelsen ved skriftlig Forhandling i Bestyrelsen“.

§ 8. „Sekretæren vælges ved almindelig Stemmegivning af Selskabets Medlemmer efter Forslag af Bestyrelsen; han afskediges paa samme Maade med et Aars Barsel. Bestyrelsen bestemmer hvilke Forretninger der paahvile Sekretæren og udfærdiger den i saa Henseende fornødne Instrux. Hans Lon bestemmes af Generalforsamlingen“.

Forp. Heide. Denne Paragraf svarer til § 5 i de gamle Love, men med den Forandring, at Sekretæren kan opsiges med Aars Barsel.

Bureauchef Desjan. Hvorfor da ikke hellere gjøre Skridtet fuldt ud og give Bestyrelsen helt frit Valg. Det forekommer endog Taleren, at man rettest kan lægge Sekretærvælget i Præsidiets Haand, saaledes som Tilfældet er med Valget af Kassierer, da det dog er nødvendigt, at Præsidiumet kan arbejde sammen med Sekretæren, og Generalforsamlingen naturligvis ikke vælger andre til Præsidenter end dem, man ubetinget kan have Tillid til.

Prof. Jørgensen. Ganske vist er Generalforsamlingernes nuværende Ret til at vælge Sekretæren paa en Maade kun tilsyneladende; havde man f. Ex. i Aftes ikke valgt den nuværende Sekretær, vilde man strax have fjørt fast, og det vilde have været umuligt for Præsidiumet at vedblive dets Forretninger; det vilde uden al Tvivl strax have traadt fra. Faktisk har Selskabet ogsaa stadig gjenvalgt den aftrædende Sekretær, thi i de 100 Aar, det har bestaaet, er det først den 5te Sekretær, der nu fungerer. Men paa den anden Side synes det ikke rigtig passende, at Bestyrelsen eller Præsidiumet vælger Sekretæren; hans Stilling bliver sikrere ved at vælges af Generalforsamlingen, og der er ingen Grund til at denne skal lade den Magt tage fra sig. Desuden faaer man ved at vente, og lade den kommende Generalforsamling endelig stadsfæste Valget, Vejighed til at lære den Mand at kjende, som i Tilfælde af Dødsfald midlertidig bliver bestiftet i Sekretærens Plads, indtil Valget kan finde Sted.

Bureauchef Desjan. Muligvis og ventelig vil der ingen Ubehageligheder opstaa af at vedtage den i Lovudkastet foreslaaede Ordning, men Muligheden staaer dog aaben for at Benner af Sekretæren paa hans Opfordring kunne sætte Valg igjennem baade i den ene og anden Retning, som Præsidiumet ikke kunde finde sig i, eller som vilde være uheldige for Selskabet.

Godsejer Jørgerslev. Netop for Sekretærens Skyld bør Udcastets Bestemmelser blive staaende; Sekretæren bør sikres i sin Stilling; han bør være saaledes valgt og stillet,

at han føler sig som Selskabets og ikke som Præsidiets Sekretær.

Ambr. Rosenørn-Teilmann slutter sig til Dessaus Opfattelse og foreslæer, at man helt lader § 8 udgaa og i § 9 indsætter Sekretæren under samme Forhold som Kassereren.

Forp. Heide. Udvalget anseer det bestemt at være rigtigst, at Valgretten ligger hos Generalforsamlingen, og at det bliver Bestyrelsen og ikke Præsidiat, der foreslæer Sekretæren. Da der kun er 3 Præsidenter, kunde der let i Løbet af 2 Aar ske saadanne Forandringer ved Præsidentvalget, at Præsidiat erklærede sig misfornøjet med Sekretæren og afskedigede en Mand, som havde tjent Selskabet med Dygtighed og Indsigt.

Rosenørn-Teilmanns Forslag forkastes med 16 St. mod 8; Dessaus Forslag forkastes med 13 St. mod 9, og derefter vedtages Paragrafen uforandret.

§ 9. „Kassereren vælges af Præsidiat. Bederlaget for Kassererens Forretning bestemmes af Generalforsamlingen“.

Forp. Heide gjør opmærksom paa, at Sekretæren og Kassereren ej behøve at være Medlemmer af Selskabet.

Skoleforst. la Cour. I saa Fald maa § 4, hvor dette er krævet, forandres.

§ 10. „Til at revidere Selskabets Kasserers, Sekretærs og andre Regnskabsføreres Regnskaber vælges af og blandt Selskabets Medlemmer 3 Revisorer, som fungere i 3 Aar, og hvoraf een fratræder hvert Aar efter Umgang. Til Revisorerens Raadighed stilles det fornødne Pengebeløb til derfor at lade Takrevisionen udføre. Revisorerens Antegnelser og Regnskabsførernes Besvarelser forelægges Bestyrelsen til Efterretning før den ordentlige Generalforsamling“.

Forp. Heide. Dette svarer til § 11 i de gamle Love, men adstiller sig derfra ved at Revisorerne tidligere kunde henvise de stete Udsættelser og Regnskabsførernes Besvarelser paa disse enten til Præsidiat eller til Generalfor-

samlingen, medens de nye Love fastsætte en bestemt Gang for Sagernes Behandling og tillige en bestemt Tid, inden hvilken Revisionen skal være færdig.

Ambr. Rosen mener, at Decisionen hensigtsmæssigere kan henlægges til Bestyrelsen end til Generalforsamlingen.

Forp. Heide. Revisionsbemærkningerne og Besvarelserne derpaa skulle jo først behandles af Bestyrelsen, og det synes da, at man uden Fare godt kan overlade Generalforsamlingen den endelige Afgjørelse, den vil dog følge Bestyrelsen, og det vil være en Godtgjeldelse af Generalforsamlingens Magt.

Ambr. Rosen. Der burde da vist i § 14 staa, at Generalforsamlingen giver Decharge for Regnskabet, da der ved Ordet Decision forstaaes en mere i det Enkelte gaaende Undersøgelse, end det vil være muligt for Generalforsamlingen at udføre.

Derefter vedtages § 10.

§ 11. „Samtlige ordentlige Valg ved almindelig Stemmegivning af Selskabets Medlemmer foregaa skriftlig ved Stemmesedler, som skulle være indkomne til Selskabet inden Bestyrelsesmødet Dagen før den ordentlige Generalforsamling, i hvilket Bestyrelsesmøde Stemmemnes Optælling skal foretages.

Landbosforeningernes Valg af Bestyrelsesraadsmedlemmer foregaaer ligeledes skriftlig ved Stemmesedler, som skulle være indsendte til Selskabet inden hvert Aars 1ste Oktober. Hver stemmeberettiget Landbosforening kan afgive Stemme paa en i vedkommende Amt bosiddende Mand, som er Medlem af Landhusholdningselskabet. Stemmemnes Optælling foregaaer i det samme Bestyrelsesmøde, som forhandler det aarlige Forslag til Selskabets Virksomhedsplan og Aarsudgifter (jfr. § 7). Ved Stemmegivningens Opgjørelse veje Landbosforeningerne i et Amt indbyrdes efter deres Medlemstal i det sidst afsluttede Regnskabsaar“.

Landsthgsm. Larsen vil stemme imod dette Forslag formedelst de Betænkeligheder, som han tidligere har fremført. Bør

der ikke ved Præsidentvalget kræves absolut Stemmesflerhed?

Forp. Heide. I saa Fald vil det kunne blive nødvendigt at foretage Stemmegivning 2 eller flere Gange; men ved et Selskab af et saa stort Omfang, og hvor saa mange af Medlemmerne ikke selv møde, men skriftlig indsende deres Stemmesedler, bør Valget være afgjort ved een Stemmegivning. — Paragraf 11 vedtages.

§ 12. „Den Betjent, som behøves til at forrette Budtjeneste for Selskabet, antages af Præsidium; hans Løn bestemmes af Generalforsamlingen“.

Landssthingsm. Larsen foreslæaer at Paragrafen udgaaer og at denne Sag helt overlades til Præsidium, i hvis Haand der dog forud hviler saa meget. Det er vel ringe en Sag at have en særlig Vorparagraf for. Men efter at Prof. Sorgenjen har viist, at det kan medføre Ulemper, hvis Paragrafen bortfalder, tager Larsen sit Forslag tilbage.

§ 13. „Ordentlig Generalforsamling afholdes hvert Aar i Aarets sidste Kvartal; Dagen og Tiden bestemmes af Bestyrelsen. Overordentlig Generalforsamling kan afholdes til enhver Tid, naar Præsidium finder Anledning dertil, eller naar den forlanges skriftlig af en Tjerededel af Bestyrelsesraadet eller af 20 af Selskabets Medlemmer. Bekjendtgjørelse om Selskabets Generalforsamlinger finder Sted med mindst 14 Dages Varjel“.

Forp. Heide. Ved kun at have een Generalforsamling aarlig haaber man, at denne skal blive talrigere besøgt end hidtil; og naar man har foreslæaet et saa vidt Spillerum for dens Indkaldelse som et helt Kvartal, da er det fordi Erfaringen maaste vil vise, at Oktober eller November Maaned vil være heldigere at vælge end selve Terminstiden. — Paragrafen vedtages.

§ 14. „Præsidium forelægger til Forhandling og Vedtagelse paa den ordentlige Generalforsamling:

- 1) Forslag til Selskabets Virksomhed for det følgende Regnskabsaar;
- 2) Overflag over Selskabets Indtægter og Forslag til dets Udgifter for næste Regnskabsaar;
- 3) Regnskaberne for det foregaaende Aar med Revisorernes Antegnelse, Regnskabsførernes Besvarelser og Revisorernes Bedtegninger, til Decision af Generalforsamlingen.

Naar et Medlem af Selskabet onsker at stille et Forslag, sigtende til at indføre en ny Virksomhedsgren eller ophæve en ældre, til Afgjørelse paa en Generalforsamling, skal saadant være indleveret skriftlig til Selskabet senest 8 Dage før Generalforsamlingen, og foreløbig forhandles i et Bestyrelsesmøde. Det samme gjælder om Forslag til Forandring i Selskabets Love.

Generalforsamlingen tager Beslutning med simpel Stemmerflertal.

Om denne Paragraf udspinder sig en brudt Ordvevling, idet der fremhæves, at Ordene „Til Forhandling og Vedtagelse“ bør udgaa, og at Ordene „til Decision af Generalforsamlingen“ enten helt skulle udgaa, eller „Decision“ forandres til „Decharge“, samt at det er for kort Tid for Bestyrelsen til at forhandle indkomne Forslag, naar de kun kræves 8 Dage inden Generalforsamlingen. Men dels fremføres imod de første Ændringer, at de ere helt uvæsentlige, dels fremføres om den sidste, at da Medlemmerne først faa Virksomhedsplanen for det kommende Aar tilsendt 14 Dage inden Generalforsamlingen, kan man ikke forlange, at Ændringsforslag el. lign. skulle være indsendte før 8 Dage inden Generalforsamlingen. Da der derfor ikke stilles noget bestemt Forslag til Forandring i Paragrafen, vedtages den med 21 St.

§ 15. „Præsidiet fører Tilsyn med Selskabets Kasse, og kun Præsidiet, eller en af Præsidenterne med de andres Bemyndigelse, kan udstede Anvisninger paa samme.

Præsidiet drager Omforg for Frugtbargjørelsen af Selskabets Kapitalformue. Af denne anbringes 140000 Rigs-

daler paa Indskrivningsbevis i Statskassen. Denne Sum danner Selskabets Grundfond, som ikke maa formindskes, men skal behandles som en Arv til Fremtiden, og kan saaledes ej heller Generalforsamlingen tage anden Bestemmelse med Hensyn til denne. Det samme gjaelder om de Summer, som stjaeknes Selskabet i bestemte Djeemed, og hvilke nojagtigt skulle anvendes efter Givernes Forrifter.

Resten af Selskabets Kapitalformue ansees som et Reserverfond, som ved saerlig Anledning kan anvendes med Generalforsamlingens Samtykke, men dog i de folgende Aar atter skal tilvejebringes i den oprindelige Storreelse. Kun Reserverfondet kan benyttes som Depositum for Laan.

Forp. Heide. I de aldre Love er der intet Baaud paa Formuen; man har imidlertid troet det rigtigt at lagge et saadant paa en Hovedsum af 140000 Rd., medens de ovrige omtrent 7000 Rd. som Selskabet for Tiden ejer, blive at betragte som et Reserverfond saaledes som i Udkastet foreslaaet. De 140000 Rd. deponeres selvfølgelig ikke konstant men i Obligationer som Selskabet ejer, saa at Renten af de udlagte Penge i Virkeligheden omtrent bliver $4\frac{3}{4}$ pCt.

Prof. Jørgensen. Tidligere har Selskabet haft sine Penge i mange forskjellige Slags Obligationer, men efterhaanden har man søgt dem omsat til kgl. Obligationer, og naar, som f. Ex. ved Selskabets Hundredeaarsfest, Pastor Paulsen stjaekede 400 Rd. til Selskabets Kapitalformue, bleve disse lidt forøgede af de løbende Widler, og der blev kjøbt en kgl. Obligation paa 500 Rd.

Landssthmd. Larsen. Hvis der blot i Paragrafen bliver indsat den Bestemmelse, at Præsidiat er ansvarligt for Selskabets Formue, vil det være tilstrækkeligt, og det synes ikke at være rigtigt at binde saa mange Penge. Tilmed vil en sliq Bestemmelse, hvorved man paa en Maade gjør Selskabet umyndig over sin Hovedformue, ligesom røbe en

Mistillid til den nye Ordning, som det foreliggende Lovudkast bringer i Forslag.

Forp. Heide troer, det er rigtigst, at Kapitaler for saadanne Institutioner som Selskabet sættes nogenlunde fast; de bør kun meget vanskeligt kunne roffes, men det er jo dog i yderste Nødsfald muligt ved at gennemføre en Lovforandring.

Prof. Jørgensen. Naar det i de gamle Loves § 8 kræves, „at Spørgsmaal om Anvendelsen af en Del af Selskabets Kapitalformue“, skulle bringes i Forslag paa et Møde, men først kunne afgjøres paa det næste Halvaarsmøde, saa er i Virkeligheden derved Kapitalen omtrent ligesaa bundet, som det foreliggende Lovudkast tilsigter, og dettes Bestemmelse kan derfor ikke paa nogen Maade udlægges som en Mistillid til den nye Ordning af Selskabet. Hvor muligt det kan være, naar ikke Hovedformuen er nogenlunde fast, vil han meddele et Bidnesbyrd om: Der var nemlig for en Del Aar siden, da Selskabet kun havde et ringe Antal Medlemmer, en Aften i en Forsamling Tale om, at et større Tal af de Tilstedeværende skulde indmelde sig i Vandh. Selskabet for derved at kunne disponere over dets Formue i et Djemed, som laa Selskabets Formaal fjernt, nemlig til den nydannede Industriforening.

§ 15 i Udvalgets Forslag vedtages derpaa med 19 St. mod 2.

§ 16. „Forandring i foranførte Love kan kun træde i Kraft efter at være forhandlet først i et Bestyrelsesmøde og dernæst paa 2 efter hinanden følgende ordentlige Generalforsamlinger, og af den første Generalforsamling med simpel Stemmerflerhed vedtagen at nyde Fremme, af den sidste endelig vedtagen med mindst tre Fjerdedele af de mødte Medlemmers Stemmer.
Forp. Heide. Udvalget mener, at det er rigtigst, at Lovforandringerne gjøres noget vanskeligere, end Tilfældet er efter de gamle Love.

Randssthmd. Larsen er enig i, at man bør betrygge sig imod, at de givne Love let forandres; men en saadan Betryggelse vil kun have, saafremt det kræves, at de foreslaaede Forandringer ved den endelig vedtagende Generalforsamling skulle vedtages uden yderligere Forandringer; thi ellers vil man aldrig med nogenlunde Tryghed kunne blive i sit Hjem, da der i det sidste Øjeblik vil kunne fremkomme betydelige Ændringer, som maaste helt afvige fra de oprindelig foreslaaede Forandringer; og Spørgsmaalet om hvorvidt den nye Ændring skal betragtes som et Hovedforslag, og dets Vedtagelse altsaa udsættes til næste Generalforsamling, eller den skal betragtes som et Biforslag, vil den daværende Generalforsamling være raadende over, uden at de borteværende Medlemmer kunne hindre det.

Godsejer Jørgen Slev er i det Hele taget meget imod at slaa Lovbestemmelser af denne Art saa fast, som om det var en Grundlov, og mener navnlig, at i det foreliggende Tilfælde vil simpel Majoritet ogsaa være tilstrækkelig paa den sidst omtalte, den egentlig vedtagende Generalforsamling.

Randssthmd. Larsen foreslaaer, at Forandringer i Lovene skulle vedtages ved simpel Stemmeslæthed uforandret paa 2 paa hinanden følgende Generalforsamlinger.

Rand. Segeleke mener ikke, at Larsens Forslag er heldigt; i det foreliggende Tilfælde vilde altsaa f. Ex. det, vi i Aften vedtage, skulle vedtages uforandret i Juni, og hvis det ikke skete, saa skulde Junibeslutningerne vedtages uforandrede i December.

Statsr. Tesdorpf slutter sig til Udvalgets Forslag og finder deri en tilstrækkelig Betryggelse. Vi styre ikke Statens Anliggender, og vi bør derfor ej heller binde vore Hænder saa stærkt, at det næsten er umuligt at røre sig.

Larsens Forslag forkastes med 19 St. mod 4, og derefter vedtages Udvalgets § 16 uforandret enst. med 16 St.

Derefter har Udvalget stillet følgende midlertidige

Bestemmelser, der uden Diskussion vedtages saaledes, som de ere foreslaaede, nemlig:

- a. „Selskabets nye Love træde i Kraft fra 1ste Januar 1872.
 - b. De Kommissionsmedlemmer, hvis Funktionstid vedvarer udover forestaaende December Halvaarsmøde, saavelsom de, der vælges paa dette, betragtes som indtraadte i Selskabets Bestyrelsesraad, forsaavidt de ej udtrykkelig ønske at fratræde; i sidste Tilfælde forbliver deres Plads ubesat til næste Valg finder Sted.
 - c. 3 Løbet af næste Aar foretages Valg af Amts-Medlemmer til Bestyrelsesraadet, hvilke vælges af de stemmeberettigede Landboforeninger, som ere eller i Løbet af næste Sommer blive Medlemmer af Selskabet, og skulle Stemmesedlerne til disse Valg være indsendte til Selskabet inden 1ste Oktober næste Aar. Endvidere foretages næste Efteraar ved almindelig Stemmegivning af Selskabets Medlemmer de fornødne frie Valg til Supplering af Bestyrelsesraadet. Samtlige næste Aar valgte Medlemmer af Bestyrelsesraadet tiltræde først deres Funktion fra næste Efteraars-Generalforsamling.
 - d. 3 Løbet af første Halvaar næste Aar foretages ekstraordinært skriftligt Valg paa 3 Revisorer, istedetfor det Valg, der ellers skulde have fundet Sted i næste Sommers Halvaarsmøde.
 - e. Paa det førstkommende Efteraars-Bestyrelsesmøde bestemmes ved Lodtrækning, i hvilken Orden de nyvalgte Revisorer i de to første Aar skulle fratræde. Paa Bestyrelsesmødet i den sidste Halvdel af 1873 fastsættes en Gruppering af Amterne i 3 Rækker, hvorefter de amtsvalgte Bestyrelsesraadsmedlemmers Fratrædelse skal ordnes, og bestemmes de 3 Rækkers indbyrdes Tidsfølge ved Lodtrækning, ligesom ogsaa Bestyrelsen paa samme Møde ved Lodtrækning bestemmer Tidsfølgen for de i næste Aar frit valgte Bestyrelsesraadsmedlemmers Fratrædelse“.
- Præsidenten sætter derefter først under Afstemning, om man

ved den videre Behandling af Lovforslaget skal følge den af Rapt. Bluhme foreslaaede Fremgangsmaade, hvilket afslaaes med 21 Stemmer, og derefter fremsætter Præsidenten til Diskussion, om man nu eller forst til Juni skal endelig vedtage Lovforslaget.

Landsthmd. Larsen tilraader at vente til Juni, da der har været temmelig stor Meningsulighed om enkelte Punkter. Og selv om man i et og alt kunde stemme derfor, saa burde der dog vist tages Hensyn til, at Stemningen ved Mødet iaftes afgjort var for at den endelige Vedtagelse skulde udsættes til Juni, og at sikkert af den Grund en Del Medlemmer, som iaftes vare tilstede, ikke ere mødte iaften, og altsaa ville blive stufede, hvis det nu vedtages.

Amhr. Rosenørn-Teilmann. Man bør vise sig ligesaa streng ved Indførelsen af disse nye Love, som de ville vise sig, naar de engang skulle vige Pladsen for andre, og derfor bør man vente.

Konfrd. Drewsen. Vi staa endnu paa de gamle Love og bør derfor handle i Overensstemmelse med dem og altsaa afstemme og endelig vedtage Lovene iaften.

Godsejer Ingerslev slutter sig til Larsen; der er ingen Tvivl om, at Vedtagelsen var bleven udsat, hvis der var bleven afstemt iaftes. Man vil ikke overtræde de endnu gjældende Love ved at undlade at afstemme om de nyes Ikrafttræden og lade dem ligge til næste Generalforsamling.

Landsthmd. Berg. Hvis der vedtages Udsættelse, vil der da blive indkaldt Ændringsforslag? Navnlig synes Uenigheden om §§ 6 og 15 at gjøre dette ønskeligt.

Godsejer Ingerslev. Der er ingen Grund for Selstabet til at kræve Ændringsforslag; noget andet er det derimod, at det modtager dem, der blive det tilsendte.

Landsthmd. Berg slutter sig til denne Begrænsning.

Statsr. Tesdorpf udtaler en varm Tak for den overordentlige Dygtighed og det store Offer af Tid og Kræfter, som Lovkomiteen har bragt Sagen, og dens Lovudkast har

derfor ogsaa viist sig saa vel gennemarbejdet, som man sjældent vil have seet andetsteds. Men naar der iaftes blev ytret, at det syntes, som om man vilde storme dette Lovforslag igjennem, saa troer han dog, at hvor ugrundet end den Ytring var, kan den let gjøre Skade udenfor denne Forsamling, og det vil derfor vist baade finde Anerkjendelse og være i Sagens Interesse, at vi opsætte den endelige Vedtagelse indtil Junimødet. Men Konfrd. Drewsen har udtalt sig imod at udsætte Vedtagelsen, og Taleren føler sig ikke lidt trykket af denne Udtalelse, og vil derfor spørge Konfrd. Drewsen, om der da ifølge Lovene vil være noget til Hinder for at betragte Forhandlingen i Aften som et Diskussionsmøde, hvis Fortsættelse, og dermed følgende endelige Vedtagelse af Lovene, udsættes til Juni.

Forp. Heide samstemmer i at udsætte Vedtagelsen til Juni, men vil dog samtidig udtrykkelig fremhæve, at Udvalget nu anseer sin Funktion som sluttet, og tillige bestemt havde, at vi ere fuldt berettigede til ifølge Lovene at vedtage det nye Udkast iaften, da der ikke i Lovene er paabudt nogen Indkaldelse af Endringsforslag, og Lovforslagets Indbringelse og Forelæggelse og videre Behandling er gaaet for sig i fuld Overensstemmelse med de bestaaende Love. Naar han desuagtet stemmer for Udsættelse, er det nærmest, fordi Bestyrelsen for at „gjenstorme“ Lovforslaget, hvilket iaftes blev udtalt, let kan flyve vidt omkring og gjøre Skade.

Konfrd. Drewsen har betragtet den nærværende Forsamling som en fuldkommen lovlig Generalforsamling, men føler sig unægtelig trykket ved de Hensyn, som Etatsr. Tesdorpf's og Forpagter Heides Udtalelser fremhæve.

Derefter lader Præsidenten stemme om: at stille Sagen i Bero og foreløbig overgive det nu behandlede Lovudkast til Præsidiets videre Omsorg, saaledes at det forelægges Generalforsamlingen i Juni til endelig Vedtagelse, — og dette vedtages med 16 Stemmer.